

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ СЪВЕТ
НА НАОА**

ДОКЛАД

**НА
ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И
ОТБРАНА
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ
ПРОФЕСИИ
„ПРАВО“
В ЮРИДИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ НА ВАРНЕНСКИЯ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“**

Уважаема госпожо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на специалност от регулираните професии „Право“ в Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

Докладът е разработен в съответствие с чл. 88а, ал. 5, т. 2 от ЗВО и чл. 33, ал. 1, т. 2 и чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на специалностите от регулираните професии в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/ и по смисъла на чл.78, ал.3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) - ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1	Откриване на процедура от АС	Прот. № 12/05.07.2018 г.
2	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Прот. № 21/13.12.2018 г.
3	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	20 – 22 март 2019 г.
4	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Пр. № 12/16.05.2019 г.
5	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Пр. № 14/06.06.2019 г.
6	След изтичане на срока по чл. 35, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Определената от Акредитационния съвет Експертна група по процедурата е в състав:

1. доц. д-р Евелина Стоева – Димитрова – Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – ръководител;
2. доц. д-р Емануил Коларов – Русенски университет „Ангел Кънчев“;
3. Бюлент Мехмед – докторант в Института за държавата и правото при Българската академия на науките.

Наблюдаващ процедурата – доц. д-р Екатерина Салкова – член на ПКСПНСО.

Варненският свободен университет е получил институционална акредитация с оценка 9,12 на 13.06.2013 г. за срок от шест години, и има акредитация за специалността от регулираните професии „Право“, образователна и квалификационна степен „Магистър“, дадена на 19.06.2014 г. за срок от пет години с оценка 8,66.

Юридическият факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ е структуриран в 3 катедри: Катедра „Правни науки“,

Катедра „Сигурност и безопасност“ и Катедра „Психология“. С решение № 12 от 4 април 2019 г. на Академичния съвет на ВСУ (представено допълнително след посещението на ЕГ) в Катедра „Правни науки“ са създадени три секции: „Гражданскоправни науки“, „Наказателноправни науки“ и „Публичноправни науки“. Във факултета се провежда **обучение в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ в 3 професионални направления** (3.2. Психология, 3.6. Право и 9.1. Национална сигурност). Обучението в професионално направление 3.6. Право се провежда от Катедра „Правни науки“ в Юридическия факултет.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Акредитационният съвет на НАОА (Протокол № 13 от 19.06.2014 г.) е дал акредитация на специалност от регулираните професии “Право“, образователно-квалификационна степен „магистър“ в Юридическия факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“ с **оценка 8.66** (осем цяло и шестдесет и шест стотни) и срок на валидност **5 (пет) години**. Определен е капацитет на специалността от **1100 (хиляда и сто) студенти** за редовна и задочна форми на обучение.

С Решението за програмна акредитация на специалността, АС на НАОА е направил следните препоръки:

Препоръка 1: Да се разшири практическата подготовка на студентите от специалност „Право“.

Препоръка 2: Да се усъвършенства системата за изучаване на мнението на студентите за качеството на учебния процес и системното оповестяване на осъществяваните мерки по техни целесъобразни предложения.

Препоръка 3: Да се разшири участието на студентите в научноизследователски проекти.

В доклада от следакредитационното наблюдение и контрол за изпълнението на препоръките, приет от АС на НАОА на 19.10.2017г., ПК за САНК констатира, че: „Варненският свободен университет „Черноризец Храбър“ е изпълнил частично препоръка № 2, изпълнява препоръка № 1 и частично изпълнява препоръка № 3, формулирани в решението на Акредитационния съвет от 19.06.2014 г.“. Направена е препоръка ВСУ да изпълни препоръки № 2 и № 3 до следващата акредитация.

В изпълнение на **Препоръка 1** са предприети следните мерки и изпълнени следните дейности:

1. ВСУ постепенно увеличава относителния дял на упражненията, особено по задължителните учебни дисциплини с цел подобряване на практическата подготовка на студентите, търсейки максимален баланс в съотношението лекции – семинарни занятия;

2. Практическото обучение на студентите от специалност „Право“, за учебните 2014/2015 и 2015/2016 г. е провеждано и в рамките на проект „Студентски практики – фаза I“ на МОН, в който, по данни от Доклада самооценка, са участвали над 400 студенти;

3. Представени са доказателства за двама студенти, участвали в симулативни съдебни процеси;

4. ВСУ упражнява контрол за своевременното оповестяване на

информацията за стажовете, в които студентите от специалност „Право“ могат да участват;

5. Към Катедра „Правни науки“ е създадена „Правна клиника“, за дейността на която е представен отчет.

От гореизложеното следва извод, че Препоръка 1 се изпълнява.

В изпълнение на **Препоръка 2** е извършено следното:

1. В състава на Катедрения съвет на катедра „Правни науки“ са включени представители на студентите;

2. Чрез анкетиране на студентите се анализира тяхното мнение по отношение на качеството на обучение, актуалността на преподавания материал и административното обслужване; тюторите анализират и обобщават резултатите от анкетите, докладват за тях на катедрени съвети и правят предложения за подобряване качеството на обучение; студентите пряко и чрез свои представители участват в обсъждането и вземането на мерки по подобряване качеството на обучение.

Следователно Препоръка 2 се изпълнява.

В изпълнение на **Препоръка 3** е предприето следното:

1. Във ВСУ се провежда ежегодна студентска научна сесия;

2. Студентите от ВСУ участват и в организирани от други университети форуми;

3. Осигурено е участието на студентите в научно изследователския проект „МИКЦ' Варна на младите“ № 42-00-67/01.12.2014;

4. Реализирани са участия на студенти от ВСУ, специалност „Право“, в майсторски класове, кръжоци, лекции, семинари и обучения;

5. ВСУ стимулира участието на студенти в програми за студентско сътрудничество с държавните и общински институции – Народното събрание (1 студент), Администрация на президента (1 студент), Община Варна (4 студенти), Асоциация на българските административни съдии (1 студент).

От изложеното може да се направи извод, че Препоръка 3 се изпълнява.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНИТЕ ПРОФЕСИИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 4) ¹

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. При извършване на обучение в специалността от регулираните професии се поддържа и развива политика за осигуряване

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище.

По 1.1.1. ВУ организира обучение в професионалното направление в избрани образователно-квалификационни степени и форми на обучение в съответствие със своята мисия, цели и задачи.

Юридическият факултет на ВСУ (Катедра „Правни науки“) обучава студенти по специалност „право“ от професионално направление 3.6 „Право“, като дипломантите му получават професионалната квалификация „юрист“ с образователно квалификационна степен „магистър“. През акредитационния период обучението по специалността се осъществява в редовна и задочна форма на обучение в съответствие със Закона за висшето образование, Закона за развитието на академичния състав в Република България, ППЗРАРБ, Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“, Правилника за устройството и дейността на ВСУ (в сила от 02.04.2013 г., изм. и доп. с решения на Настоятелството на ВСУ през 2013 г., 2014 г., 2016 г., 2018 г.).

Образователно квалификационната степен и формата на обучение по специалност „право“ във ВСУ са в съответствие освен със законовите изисквания и със заявената мисия и цели на ВСУ да подготвя студентите за бъдещата им реализация и кариерното им израстване, да подкрепя личностното им развитие, да създава широка основа от най-нови знания и да стимулира научните изследвания и иновации в съответствие с утвърдения от Академичния съвет на ВСУ Стратегически план.

С Протокол № 3 от заседание на Настоятелството от 10.12.2018 г. е приета Стратегия за развитието на ВСУ за периода 2018-2020 г., която въз основа на демографски данни, данни за пазара на висше образование в България и сравнително изследване на научноизследователските институти в чужбина, формулира целите и задачите на ВСУ за програмния период по отношение на академичната и научноизследователската дейност, като са отчетени особеностите на обучението в различните професионални направления, в т.ч. 3.6. Право.

По 1.1.2. Цялостната дейност на специалността от регулираните професии „право“ е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата ѝ

ВСУ осъществява обучението по право в съответствие с нормативните и вътрешните актове, регулиращи придобиването на висше образование в тази специалност. Въведена е Система за управление на качеството във ВСУ (СУК), изработена в съответствие с Международен стандарт ISO 9001:2015. Приет е Наръчник по качеството, който въвежда като форма на вътрешен контрол процедурата „Вътрешен одит“. По решение на Академичния съвет на ВСУ процедура „Вътрешен одит“ се извършва веднъж в годината за всички специалности. През акредитационния период са извършени и отчетени 6 вътрешни одита.

По 1.1.3. ВСУ изгражда и прилага политика за осъществяване на взаимовръзката между научните изследвания и обучението в рамките на националния и институционалния контекст.

Научноизследователската дейност във ВСУ се финансира с

привлечени и собствени средства и се извършва по реда на Наредба № 2 за научноизследователската дейност на ВСУ и Наредба № 1 за учебната дейност на ВСУ. ВСУ е изградил и прилага политика на обвързване на учебния процес с научните изследвания. В преподавания учебен материал се включват резултатите от научно изследователската дейност на преподавателите, студентите и докторантите и водещите научни изследвания в съответната област на правната наука. В изпълнение на тази политика и по-специално на стратегическия акцент „Икономика, базирана на знание“ ВСУ е изработил и прилага Концепция за изграждане на система за персонален мониторинг и подпомагане на най-изявените студенти за стимулиране на участието им в научни и образователни проекти и предприемачество (2013/2014г.).

Критерий 1.2. Управление на качеството на образованието

По 1.2.1. ВСУ има изградена организация за управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност

В съответствие с Наръчника по качеството и във връзка със сертифицирането на образователната дейност на ВСУ, в т.ч. на ЮФ при ВСУ, през отчетния период двама преподаватели от катедра „Правни науки“ са преминали обучителен курс по стандартите ISO 9001:2015 и ISO 19011:2011. Отчетено е провеждането на целеви обучения на преподаватели от катедра „Правни науки“ по организация на учебния и изследователския процес: курсове по „Методика на академичното преподаване и научно изследователската дейност“, „Съвременни образователни стратегии“. В рамките на проект “Създаване и апробиране на система за кариерно израстване на преподавателите във ВСУ „Черноризец Храбър“” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г. е отчетено провеждането на курсове, свързани с прилагане на съвременните образователни стратегии и технологии и методика на академичното преподаване в НИД, в които са взели участие и преподаватели от Катедра „Правни науки“ на ЮФ на ВСУ. Разработени са и вътрешни процедури за наблюдение на качеството. Като важен елемент от управлението на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност ВСУ отчита атестирането на преподавателите в ЮФ на ВСУ. Процедурата по атестиране е въведена с Наредба № 3 за академичния състав на ВСУ и се извършва по ежегодно утвърждаван план за атестиране.

По 1.2.2. Прилагат се правилата на Етичен кодекс за осигуряване на академично единство, чрез който се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Приети са и оповестени правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство

С решение на Академичния съвет на ВСУ (Протокол 11/17.08.2012 г.) е приет Етичен кодекс за научните изследвания във ВСУ. Създадена е университетска Комисия за академична етика и е приет Правилник за дейността ѝ. ВСУ отчита, че разполага със специализиран софтуер със свободен достъп за проверка за плагиатство при разработването на дисертационни трудове, дипломни работи, магистърски тези и реферати. Предприемат се мерки за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами. През отчетния период е документиран един опит за преписване на

държавен изпит и е сезирана прокуратурата за друг опит на студенти за корупционни практики.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 1:

- ВСУ организира обучението в професионалното направление 3.6 Право в съответствие със своята мисия, цели и задачи и с действащото законодателство;
- Системата за осигуряване на качество във ВСУ е единна и тя включва и дейностите относно качеството на обучението в професионалното направление 3.6 Право;
- ВСУ, Юридическият факултет и катедра „Правни науки“ имат изработени правила на академичната етика;
- Желателно е да се осигури по-добър достъп до вътрешните актове, регулиращи дейността по обучение в професионално направление „Право“ на интернет страницата на ВСУ/ЮФ или Катедрата по правни науки.

Изискванията на Критериалната система на НАОА по Стандарт 1 са изпълнени.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. ЮФ извършва обучение като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни.

По 2.1.1. Учебните програми на ЮФ са разработени в съответствие с институционалната стратегия и имат ясно изразени очаквани резултати от обучението.

При разработване на учебните програми ВСУ прилага Стандартите за разработване на учебна документация във ВСУ „Черноризец Храбър“ (приети с решение на Академичния съвет по Протокол № 7/24.02.2012 г.), които са изготвени в съответствие с изискванията на чл. 39, ал. 2 от ЗВО и Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“. Процедурите за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация във ВСУ: учебен план, квалификационна характеристика, учебни програми на изучаваните дисциплини и ежегоден график на учебния процес, са регламентирани и в Наредба № 1 за учебната дейност във ВСУ. Приемането на учебните планове е предшествано от обсъждането им със студентите (като доказателства са представени протоколи от срещите на деканското ръководство със студентите. При изготвянето на последния учебен план е съобразена и Стратегията за развитие на ВСУ за предстоящия петгодишен период и формулираните в нея цели за: пазарна насоченост на висшето образование, иновативност, интернационализация, устойчиво развитие, фокус върху качеството на образованието и реализацията на студентите на ВСУ.

Учебният план на професионалното направление 3.6. „Право“ осигурява задължителния минимум от правни знания, разпределени в

задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини. За редовната форма срокът на обучение е 10 семестъра (5 години), а за задочната форма на обучение – 11 семестъра, в продължение на пет и половина години. Спазено е изискването за продължителност на обучението, регламентирано в НЕДИПВОСППКЮ. Студентите се приемат с конкурсни изпити по „Български език и литература“ и „История на България“ в съответствие с изискванията на НЕДИПВОСППКЮ (пълна информация е предоставена на интернет страницата на ВСУ: <https://www.vfu.bg/ects-guide/%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be.html>).

Процентното съотношение между видовете дисциплини по учебния план на випуск 2017/2018 г., 2016/2017 г., 2015/2016 г. е следното: задължителни дисциплини – 56,50 %, избираеми – 34,80 % и факултативни – 8,70 %, като избираемите и факултативните дисциплини са обединени в съответен специализиращ модул: „Наказателно правораздаване“, „Гражданско и търговско правораздаване“, „Международно право“, „Морско право“, „Обществен ред“ и „Сигурност“, които се включват в учебния план от четвърти семестър на обучение.

Учебните програми по отделните дисциплини са разработени според нормативните изисквания и учебния план. Програмите съдържат: описание на учебната дисциплина, съдържание на тематичните единици – лекции, семинарни занятия и др., ниво – цели и задачи, библиография, методи на преподаване и усвояване на учебния материал, оценяване. Те се приемат от Катедрения съвет (КС) и се утвърждават от ръководителя на катедрата. Учебният план предвижда държавни изпити по гражданскоправни науки, наказателноправни науки и публичноправни науки, с което се изпълняват изискванията на чл. 11, ал. 1 от НЕДИПВОСППКЮ. Ежегодно се разработва График на учебния процес. Заложена е 35 ч. седмична натовареност, като академичният час е с времетраене 45 минути.

Контролът по спазването на вътрешноуниверситетските стандарти за изготвяне на учебна документация се осъществява от Комисията за учебна дейност (КУД), която е консултативен орган към заместник ректора по учебната дейност на ВСУ. Статутът на КУД е уреден в Наредба № 1 за учебната дейност на ВСУ

По 2.1.2. Периодично се систематизира информация от потребителите на кадри за връзката на учебните програми с актуалната практическа подготовка на студентите.

Съдържанието на учебните програми по отделните учебни дисциплини и на учебния план се съобразява и с мнението и препоръките на потребителите на юридически кадри относно равнището на обучение и практическата подготовка на студентите. С цел подобряване на практическата подготовка на студентите, ВСУ постепенно се увеличава относителният дял на упражненията, особено по задължителните учебни дисциплини. Актуалното съотношение между лекции и упражнения при задължителните дисциплини е 75% към 25%.

За събиране на данни относно качеството на обучението по право ВСУ е изготвил анкетни карти. За отчетния период са анкетирани следните потребители на кадри: административният ръководител на Апелативен съд – Варна, двама съдии от Апелативен съд – Варна, началникът на ОС „Изпълнение на наказанията“ – гр. Варна, председателят на Пробационния

съвет – Варна при ОС „Изпълнение на наказанията” – Варна.

Резултатите от анкетите показват, че оценките са положителни, дадени са конкретни препоръки за усъвършенстване на учебните планове и програми.

По 2.1.3. Оценъчната система на резултатите от обучението по всяка дисциплина и оценъчната процедура за завършване на курса на обучение във всяка една специалност описват минималните стандартни изисквания и съответно доказват необходимите придобити компетенции.

Във ВСУ са разработени ясни критерии за оценяване на работата и знанията на студентите, които имат за цел проверка на способностите на студента свободно да изложи знанията си по поставените въпроси, проверка на изказа със съответната юридическа терминология и отговаряне на допълнителни конкретни въпроси по теми от конспекта, с оглед преценка на всеобхватността на подготовката на студента по дисциплината. Във ВСУ се провежда обучение съобразно Европейската система за трансфер на кредити, като студентите получават съответстващата оценка по ECTS, в съответствие с правилата на Закона за висшето образование.

По 2.1.4. Учебните програми на ВСУ са съвместими с други висши училища в България, ЕС или извън ЕС, което позволява професионалната мобилност на студентите от професионалното направление „Право“.

Учебната документация на ВСУ е разработена в съответствие с националната правна рамка и изискванията, залегнали в Болонската декларация за създаване на общоевропейско образователно пространство за висшето образование. Съобразени са тенденциите за засилване на европейските измерения във висшето образование; на междуинституционалното сътрудничество и на интегрираните програми за обучение и подготовка.

В учебните планове са включени нови учебни дисциплини, развиващи знанията в отделни отрасли на правото. В областта на наказателното право и процес са въведени дисциплините: „Организирана престъпност“, „Международно наказателно право“, „Международно разследване“, „Европейско съдебно сътрудничество по наказателни дела“, „Организация на превенцията на престъпността“, „Специални разузнавателни средства“, „Съдебна експертология“. В сферата на гражданското и търговско право са въведени: „Информационно право“, „Потребителско право“, „Правен режим на защита на класифицираната информация“, „Международно търговско право“, „Международно договорно право“. В международното морско право са въведени: „Международно морско право“, „Международно морско публично право“, „Международно частно морско право“, „Морско застрахователно право“, „Международни отношения в търговското корабоплаване“, „Международноправен режим на морските ресурси“, „Международно речно право“, „Съдебни и извънсъдебни юрисдикции по морскоправни спорове“.

ВСУ отчита сключени споразумения за сътрудничество с образователни институции от 28 държави. В периода май 2018 – февруари 2019 г. ВСУ е сключил още 16 нови споразумения и меморандуми.

През акредитационния период ВСУ отчита изходяща мобилност на петима студенти от специалност „Право“ в университети в Белгия и Естония по програма „Еразъм“, както и три участия в международни научни

конференции (Полша) и международни студентски и младежки фестивали – Русия и Сърбия. ВСУ отчита 15 входящи студентски мобилности. За входящата мобилност на студенти от чуждестранни университети Катедра „Правни науки“ осигурява преподаването на следните дисциплини: на английски език – „История на правото и на институциите“, „Право на Европейския съюз“, „Международно договорно право“, „Международно публично право“, „Международно частно право“, „Международно морско право“, „Социология на правото“, „Юридическа техника“, „Наказателно право“, „Престъпност на непълнолетните“, „Защита на правата на човека“, „Бежанско право“, „Престъпления против политическите права на гражданите“, „Общинско право, местно самоуправление и местна администрация“, „Основи на правото“ и на руски език – „Семейно право“, „Наследствено право“, „Гражданско право“, „Криминалистика“, „Наказателно право“ и „Наказателен процес“.

По 2.1.5. В институцията са разработени специфични процедури за наблюдение (контролиране), анализиране, оценяване и утвърждаване (одобряване, приемане) на всяка учебна програма и на учебната документация на професионалното направление/ специалност от регулираните професии.

Вътрешният контрол относно състоянието на учебната документация се осъществява от служители на няколко административни и академични нива във ВСУ. Съгласно чл. 2, ал. 2 от Наредба № 1 за учебната дейност на ВСУ контрол върху състоянието на учебната документация осъществява Комисията по учебната дейност. Правомощията ѝ включват разработване на учебната документация, координация и контрол на учебната дейност и на отделните звена на висшето училище. Комисията е консултативен орган към заместник ректора по учебната дейност и в нея участват ръководителите на катедри на ВСУ. Контролни правомощия са възложени и на секретаря на Катедра „Правни науки“; на тюторите (преподаватели, определени с решение на катедрата за отговорници на съответен курс студенти съгласно с чл. 6, ал. 2 от Наредба № 1 за учебната дейност на ВСУ), които проучват и обобщават мнението и предложенията на студентите относно състоянието на учебните програми и учебен план; на служителите от Фронт офиса на ВСУ, които отговарят за създаването и поддържането на регистър на утвърдените учебни планове на всяка специалност, включително за специалност „Право“. Контролът за съответствие между действителната и планираната учебна заетост се извършва от служителите в секторите „Планиране“ и „Контрол и отчитане на учебния процес“. При констатирано несъответствие се изготвя доклад до заместник ректора по учебната дейност, с копие до деканите. Състоянието на учебната документация се проверява и при вътрешните одити на ЮФ, извършвани от комисии, назначавани със заповеди на ректора на ВСУ.

По 2.1.6. Авторите на учебни програми се консултират с представители на икономиката, социални институции, студенти, завършили специалисти и др. заинтересовани страни в процеса на предлагане, изработване и актуализиране на програмите.

ВСУ отчита, че с цел постигане на устойчива конкурентоспособност е предприета инициативата „Експерти и студенти – партньорство за

конкурентоспособност“. На 07.06.2013 г. е учреден и *Научно-експертен съвет* към ЮФ, който да помогне за повишаване на връзката между учебния процес и практиката и обучението на кадри да отговаря на потребностите на пазара на труда. В състава на Съвета, председателстван от административния ръководител на Апелативен съд – Варна, участват редица авторитетни учени и практикуващи юристи. Съветът следва да провежда регулярен мониторинг на учебния план и учебните програми на специалността, с оглед отразяване в съдържанието на преподаваните учебни дисциплини на настъпилите промени. Проучвайки мненията на специалисти от различни области на практиката и науката ВСУ цели оптимизиране на обучението по специалността и съобразяването му с изискванията на пазара на труда и промените, произтичащи от членството на България в ЕС. Анкетират се и дипломиралите се випускници относно тяхната реализация, провеждат се и анкетни проучвания и срещи с работодатели в изпълнение на посочените цели.

ВСУ отчита 84 реализирани предложения за актуализиране на учебните програми за ОКС „Магистър“ през последните 5 години. В процеса на 18 процедури по актуализиране са взели участие представители на бизнеса и на професионални организации, както и студенти. Текущо се отчита изпълнението на мерките за подобряване организацията на учебния процес пред ФС на ЮФ и АС на ВУС. През периода е отчетено: увеличаване на часовете на семинарните занятия по следните учебни дисциплини: Обща теория на правото, Гражданско право, Административно право и процес, Трудово право, вещно право и др.

При преглед на описанията на лекционните курсове по отделните учебни дисциплини се забелязва, че в част от тях не са актуализирани имената на преподавателите, а предвид взетото в резултат на отправено предложение от студентите решение за посочване и своевременно актуализиране на допълнителната литература в учебните програми, може да се направи извод, че има пропуски в прилагането му – в някои конспекти липсва изобщо литература (напр. по МЧП), а в други има минимален брой източници.

По 2.1.7. Съществува процедура за определяне, в съответствие с националните и институционалните нормативни изисквания на: Структурата на учебните планове в отделните професионални направления; Наименованията и съдържанието на учебните дисциплини – задължителни, избираеми и факултативни, включени в учебния план от учебната програма в съответното професионално направление; Общият брой кредити и разпределението на учебните кредити в учебните планове за задължителните и избираемите дисциплини, необходими за успешно дипломиране; Съотношението между часовете предвидени за лекции и за практически занятия; Регламентите за провеждане на производствените стажове и учебните практики за съответните образователно-квалификационни степени; Структурата на академичната година по семестри, седмици асове

В доклада самооценка ВСУ отчита, че съществува процедура за изготвяне на учебната документация във ВСУ, уредена във вътрешен университетски акт – Наредба № 1 за учебната дейност, с която е съобразена приетата учебна документация по всички изброени в т. 2.1.7. критерии, като в приложение 2.1.7.1 към доклада самооценка прилага унифицираните

образци на учебна документация на ВСУ, в т.ч. учебен план, квалификационна характеристика, таблица на преподавателите по учебните дисциплини, учебна програма и описание на лекционен курс. При съпоставката на предоставения при проверката учебен план със задължителните изисквания на НЕДИПВОСППКЮ се установи, че той съответства на изискванията на чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от НЕДИПВОСППКЮ относно задължителните учебни дисциплини и минималният им хорариум които са, както следва: История на българската държава и право - 90 часа; Обща теория на правото - 105 часа; Конституционно право - 135 часа; Гражданско право (обща част) - 120 часа; Административно право и административен процес - 150 часа; Вещно право - 75 часа; Международно публично право - 90 часа; Финансово право - 105 часа; Облигационно право - 165 часа; Наказателно право - 180 часа; Семейно и наследствено право - 105 часа; Международно частно право - 105 часа; Трудово право - 135 часа; Търговско право - 165 часа; Осигурително право - 75 часа; Гражданско процесуално право - 180 часа; Наказателно процесуално право - 135 часа; Данъчно право - 75 часа; Право на Европейския съюз - 75 часа.

Разпределението на учебните дисциплини по семестри е съпоставимо с учебните планове на другите акредитирани юридически факултети

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 2:

- Учебният план и учебните програми са разработени според заложените държавни нормативни изисквания, задаващи стандартите за провеждане на обучение по специалността от регулираните професии „Право“;
- Въведени са и се развиват учебни дисциплини, които имат важно регионално значение и не са включени в учебните планове на други юридически факултети, като специализираният модул по морско право и включените в него учебни дисциплини;
- При промяна в учебната документация се проучва мнението и се вземат предвид предложенията на студентите и потребителите на кадри чрез анкетни проучвания;
- Изградена е добра система за административен контрол на учебната документация и спазване на нормативните и вътрешните актове за нейното приемане и изменение;
- Предвид честотата на актуализациите на учебните планове и учебните програми, може да се обмисли нейното намаляване, с цел постигане на по-голяма стабилност и предвидимост на учебния процес;
- Предвид отправеното от студентите предложение и взетото въз основа на него решение за посочване и своевременно актуализиране на допълнителната литература в учебните програми, следва да се вземат мерки за неговото прилагане от страна на всички преподаватели.

Изискванията на Критериалната система по Стандарт 2 са изпълнени, за което е предоставен доказателствен материал.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани

със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление.

По 3.1.1. Обучението на студентите във ВСУ се провежда според съвременните изисквания за образователно квалификационните степени и съгласно образователната мисия, цели и задачи на професионалното направление

Съгласно чл. 57, ал.1 от ПУДВСУ обучението във всички специалности на ВСУ се извършва по предварително приета учебна документация, в съответствие със ЗВО и държавните изисквания, както и с вътрешните актове на ВСУ. Като регулирана професия обучението по ПН „Право“ е в много по-голяма степен зависимо от стабилната и предвидима нормативна среда. Основният нормативен акт, регулиращ обучението и придобиването на професионалната квалификация юрист - НЕДИПВОСППКЮ, е приета през май 2017 г., но действието ѝ беше отложено с една година. Към момента отново се обсъжда предложение за отлагане на действието ѝ с още една учебна година, което създава несигурност и затруднение в организирането на учебния процес, доколкото измененията, които Наредбата предвижда са съществени. Това е трудност за всички висши училища, организиращи обучение в професионалното направление „Право“, но ВСУ предприема своевременни действия по приемане на нов учебен план, съобразен с измененията.

Квалификационната характеристика на специалността право във ВСУ предвижда студентите да се обучават по единен учебен план, който включва три блока дисциплини: задължителни, избираеми и факултативни. Осигурено е придобиването на задължителния минимум от знания и възможността студентите да се ориентират към желаната от тях специализация чрез избор на специализиращи модули. Специализиращите модули са: „Гражданско и търговско правораздаване“, „Наказателно правораздаване“, „Морско право“, „Международно право“, „Обществен ред“, „Сигурност“. Разработени са учебни програми на преподаваните дисциплини, съдържащи анотация на дисциплината, конспект, основна и препоръчителна литература, информация за формата на оценяване, правилата за текущ контрол. При разработването на учебните програми е обърнато специално внимание върху извънаудиторната заетост на студентите, практическата насоченост при провеждане на упражненията, предимно чрез засилено решаване на казуси. Студентите придобиват професионална правоспособност след успешното полагане на държавните изпити, преминаване на предвидения в Закона за съдебната власт задължителен стаж и успешно положен изпит в Министерството на правосъдието за придобиване на юридическа правоспособност. Учебните дисциплини са добре разпределени по семестри. Графикът за провеждане на занятията е различен за всяка седмица, което предизвиква известна неритмичност на учебния процес, но доколкото това е въпрос на университетска политика, се вписва в нормативните изисквания. Във ВСУ са разработени дигитални и веб-базирани курсове. Особено значение в тази насока има разработената платформа Smart Future (прави впечатление липсата на категорията „Право“ сред тематично обособените категории на платформата).

Прилагането на системата за трансфер на академични кредити (ECTS) осигурява академична мобилност на студентите и международна сравнимост

на получаваните знания и придобити способности.

По 3.1.2. Изградена е организация за включване на студентите в практически занимания, стимулиращи творческата им активност.

Във ВСУ са създадени условия за стимулиране на творческата активност на студентите при тяхното обучение, чрез участието им в научни форуми, състезания, симулативни процеси, работа в Правната клиника; стажове, майсторски класове и публични лекции и др.

Към доклада самооценка са представени доказателства за тези участия в аналитичен вид. На студентите са предоставени възможности за разширяване на академичния формат на обучение. Качеството и практическата полезност на извънаудиторните форми на обучение са били обект на изследване при проучванията на студентското мнение.

В катедра „Правни науки“ действа система за разглеждане и удовлетворяване на студентските искания, за усъвършенстване на качеството на учебния процес и практическата полезност на обучението. Системата е изградена на базата на приетите въз основа на Правилника за устройството и дейността на ВСУ Наредба № 3 за академичния състав и Инструкцията № 5 за определяне и оценяване на заетостта на преподавателите. Към Наредба № 3 е изготвено Приложение № 1, представляващо анкетна карта за анонимно допитване до мнението на студентите, с цел усъвършенстване на обучението във ВСУ по преподаваните учебни дисциплини. Неразделна част от Инструкцията № 5 за определяне и оценяване на заетостта на преподавателите е Приложение № 7, представляващо анкета за качеството на обучение. Анкетната карта служи за анонимно допитване до мнението на студентите относно качествено изпълнение на учебния процес от преподавателя, което се взема предвид при годишното му оценяване въз основа на процедурата, предвидена в инструкцията. Анкетирването на студентите се провежда всеки семестър на учебната година от тюторите, които обобщават мнението и препоръките, направени от студентите и ги докладват на заседание на Катедрения съвет. Катедреният съвет разглежда препоръките, направени от студентите и ги взема под внимание при изготвяне на учебните планове, с цел усъвършенстване на учебния процес.

От анализа на анкетните проучвания, провеждани в акредитационния период, се установява, че липсват оплаквания по отношение на качеството на учебния процес и материално-техническата база. Въз основа на направени препоръки от студентите и по решение на КС, с цел повишаване на практическите знания и умения на студентите, е засилено обучението по решаване на казуси, провеждането на симулативни съдебни процеси и консултации на клиенти – съответно в учебната съдебна зала на университета, в съдилищата на гр. Варна и в приемната на Правната клиника. Ангажирани с тези дейности са ръководителите на организирани кръжоци за решаване на казуси в областта на наказателното, гражданското и търговското право практикуващи юристи – съдии от Варненския окръжен съд и преподаватели от ВСУ.

ВСУ отчита повишена активност на катедрата по отношение на увеличаване на броя на публичните лекции, изнесени пред студентите от изтъкнати преподаватели и практикуващи юристи. Организирани са студентски конференции и кръгли маси. През 2013 г., по проект на група

студенти е организирано Първото национално състезание за решаване на казуси по гражданско и търговско право с награден фонд, с домакин ВСУ. ЮФ е традиционен домакин на Национално състезание за решаване на наказателноправни казуси. Студентите участват и в организирани от останалите юридически факултети състезания по решаване на казуси. Студентите участват ежегодно и в студентски научни конференции, организирани и провеждани от катедрата, факултета и университета, както и в различни национални и международни научни форуми. От 2016 г., през всяка учебна година ВСУ отчита провеждането на минимум две студентски конференции, организирани първоначално от катедрата, а впоследствие – от факултета и университета.

По 3.1.3. Проучвания на степента на заинтересованост на студентите за обучение по образователни програми.

Провеждани са регулярни анкети сред студентите, които показват удовлетвореност от обучението в специалността „Право“. Критериите за оценка са: „регулярност на провежданите занятия“; „интерес към изучаваните дисциплини“; „използвани методи на обучение“.

По 3.1.4. ВСУ използва ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на студентите (портфолиа, творчески задачи, информационни продукти, есета, реферати).

Процедурите за осигуряване на качеството при оценката на студентите включват предварително публикуване на интернет страницата на университета на критериите и метода за оценяване, както и критериите за поставяне на цифрова оценка и присъждане на кредити посредством публичното оповестяване на условията за участие в различни научни форуми и други събития, в които студентите могат да участват с есета, реферати, курсови работи, научни доклади и да представят своите научни постижения. Резултатите от научните им изследвания дават възможност на студентите да формират техните оценки по определена учебна дисциплина, както и да получат различни грамоти или сертификати, въз основа на които те имат възможност да кандидатстват и да получат стипендии. ВСУ е осигурил възможност за публикуване на научните разработки на студентите в сборници с доклади от конференции. В рамките на аудиторната и извънаудиторната заетост на студентите се поставят различни творчески задачи – изготвяне на различни по характер и обем юридически документи и становища, решаване на казуси, участие в симулативни съдебни процеси.

По 3.1.5. Съществува динамична и прозрачна обратна връзка между преподаватели и студенти; публично оповестена е система за провеждане на изпитните процедури (вкл. държавни изпити и дипломни защиты), която включва критериите и методите за проверка и оценка на знанията и уменията на обучаемите, както и критериите за поставяне на цифрова оценка.

В учебната програма по всяка дисциплина задължителен елемент е описанието на системата за оценяване и провеждане на изпити, както и формите за текущ контрол на знанията на студентите по време на обучението. Тези критерии се обуславят от целите, формулирани от водещите преподаватели, съобразно конкретния учебен материал и

насочени към придобиване на задълбочени теоретични и практически знания от страна на студентите. Изпитните процедури са оповестени и публично на интернет страницата на университета, с посочени критерии и методи за проверка и оценяване на знанията и уменията на обучаемите, в това число и за поставянето на цифрова оценка.

Обявени са седмични консултативни приемни часове на преподавателите от Катедра „Правни науки“. Чрез академичните съветници се поддържа непрекъснатата връзка със студентите. Резултатите от проведените разговори се докладват и обсъждат на катедрени заседания.

По 3.1.6. Ефективността на процесите, свързани с качеството на образователния процес се гарантира чрез текущ мониторинг и периодичен анализ (затруднения, постижения, дефицити). В мониторинга и анализа участват и студенти, партньорски организации, експерти, потребители на кадри

Във ВСУ се осъществява контрол върху учебните занятия от страна катедрените съвети, където се докладват и обсъждат резултатите от извършените проверки, организирани на университетско ниво; тюторите осъществяват връзка със студентите по въпроси, свързани със системите за качество. Мнението на студентите относно качеството на образователния процес, методите на преподаване и оценяване се събира и анализира от тюторите (академичните съветници, които са определени за всеки курс). След края на всеки семестър и след всяка сесия с държавни изпити, в катедрата се дава оценка за успеваемостта на студентите; резултатите се обобщават и от факултетните съвети; в хода на учебния процес се прави оценка за успеха на студентите чрез текущи и/или финални контролни тестове и проверка на тяхната работа през семестъра. Провеждат се вътрешни одити съгласно утвърдената процедура по международен стандарт ISO 9001:2015, от екип, включващ вътрешен одитор, представители на студентската общност и членове на браншовите настоятелства.

Разработена е електронна анкетна карта, публикувана на интернет страницата на университета.

По 3.1.7. Съществуват правила за устройството и дейността на Комисия за разглеждане на жалби от студенти.

ВСУ отчита изпълнението на този критерий с уредбата в Наредба 1 за учебната дейност (чл. 76). Във връзка с изпълнението на този критерий е препоръчително осигуряването на публичност на вътрешните актове на ВСУ, в т.ч. обособяването на рубрика в интернет страницата за запознаване на всички студенти с реда за подаване на жалби и тяхното разглеждане.

През акредитационния период няма постъпили и разгледани студентски жалби.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 3:

- ВСУ е приел новия учебен план на специалността „Право“, с което се гарантира недопускането на отклонение от нормативните изисквания в предстоящия си прием, независимо от съществуващата нормативна неяснота. Действащият през

акредитационния период учебен план и учебната документация като цяло отговарят на изискванията на националното законодателство и на вътрешните актове на университета;

- От анализа на отчетеното изпълнение на дейностите по стандарт 3 и от събеседването с настоящите и със завършилите студенти може да се направи извод, че те изразяват удовлетвореност от организацията на учебния процес и от придобитите знания;
- Разработени, приети и огласени са правила за управление на качеството на образованието в професионалното направление.
- Въведени са критерии за оценка на дейността на Катедра „Правни науки“ за прецизно водене на документацията; своевременно и обективно разкриване и дефиниране на проблемите; подпомагане на академичното ръководство при вземане на управленски решения; анализ и оценка на пазарната ситуация и промяна на политиката по качеството на университета;
- Необходимо е ВСУ да оповести вътрешните си актове, които уреждат учебната дейност и реда за подаване на жалби и тяхното разглеждане;
- Липсата на рубрика „право“ в онлайн обучителната платформа Smart Future не дава яснота относно приложението ѝ при обучението в професионално направление 3.6 „Право“.

Изпълнени са изискванията по Стандарт 3.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И СЕРТИФИЦИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 4.1. Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.

По 4.1.1. Създадена е организация за привличане, прием и адаптиране на българските и чуждестранни студенти и докторанти.

ВСУ е изградил добра нормативната основа за привличане на български и чуждестранни студенти и докторанти. Чрез Фронт офиса на ВСУ, Сектор „Образователен маркетинг и кандидатстудентски прием“ се реализира ежегодно рекламна кампания на университета и на специалност „Право“, с цел привличане и прием на студенти и докторанти. Подробна информация за кандидатстудентската кампания и приема на студенти и докторанти се публикува в интернет страницата на ВСУ. Изработват се и се разпространяват безплатно Кандидатстудентски справочник на ВСУ, рекламни материали за професионално направление и специалност „Право“. При откриването на всяка учебна година, на всички записани първокурсници се връчва лично „Книжка на първокурсника“, съдържаща цялата необходима информация за ориентирането и насочването на записаните студенти в учебния процес, и свързаната с него административна дейност. Представени са доказателства за провежданите на анкетни проучвания сред ученици, завършващи средните училища с цел установяване нагласата им за обучение по специалност „Право“. Чрез въведения институт на академичния съветник (тьютор) се подпомага адаптирането на студентите по време на обучението. През отчетния период

са зачислени и защитили четирима доктори на науките.

По 4.1.2. Съществуват практики за признаване, в съответствие с принципите на Лисабонската конвенция, на квалификациите, отнасящи се до висшето образование, както в цялата страна, така и в европейския регион.

На основание на ЗВО и Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни ВУ, Академичният съвет на ВСУ е приел Инструкцията № 7 за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища.

4.1.3. В професионалното направление са утвърдени правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина, свързани с мобилността на студентите в рамките на договорни взаимоотношения с чуждестранни висши училища и европейските програми за образование, обучение, младеж и спорт.

ВСУ е приел правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина. Отчетени са 40 договори с чуждестранни образователни институции, осигуряващи възможност за мобилност на студенти и преподаватели.

По 4.1.4. Създадени са правила за включване на студентите и докторантите в изпълнението на изследователски проекти в професионалното направление, както и в сродни изследователски структури.

ЮФ на ВСУ спазва актовете, въвеждащи правилата за включването на студентите и докторантите в НИП: Наредба № 1 за учебната дейност и актовете, свързани с нейното прилагане и Наредба № 2 за управлението и организацията на научноизследователската дейност. ВСУ оповестява провеждането на предстоящи научни форуми и изследователски проекти. Участието на студенти и докторанти в научноизследователската дейност се обобщава и отчита ежегодно с доклад на експерта по НИД. Информация за предстоящи конференции и майсторски класове се публикува на интернет страницата на ВСУ. Студентите и докторантите имат възможност и участват ежегодно в провежданите от ЮФ конференции и лятна научна сесия на ЮФ. Докладите им се публикуват в сборник, издаван от издателството на ВСУ. Статии на преподаватели, докторанти и студенти се публикуват ежегодно в Годишника на ВСУ. Отчетеният брой на студентите и докторантите от специалност „Право“, участвали в творчески и изследователски проекти за акредитационния период, е както следва: за учебната 2013/2014 г. – 30 студенти; за учебната 2014/2015 г. - 27 студенти; за учебната 2015/2016 г. – 14 студенти; за учебната 2016/2017 г. – 31 студенти; за учебната 2017/2018 г. – 28 студенти.

По 4.1.5. ВСУ спазва изискванията към съдържанието на основните документи за образование и квалификация, издавани от висшето училище.

Основните документи на ВСУ за образование и квалификация се издават в съответствие със ЗВО и Наредбата за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища. Във ВСУ функционира Сектор „Дипломиране и сертифициране“ към Фронт-офиса,

чиято дейност е регламентирана в Наредба № 1 за учебната дейност на ВСУ, Раздел VI. В интернет страницата на университета е предоставена информация за студентите, свързана със срокове и необходимите документи за издаване на диплома за завършено образование.

По 4.1.6. Създадена е административна система за регистриране на реализацията на завършилите студенти и докторанти.

ВСУ е създал Клуб на възпитаника на ВСУ – той е звеното, което поддържа и системата „Алумни”. В Клуба членуват над 1500 възпитаници, от випуск 1996 г. до 2017 г. включително. През 2004 г. е приет Статут на клуба на възпитаника. Създадена е електронна база данни в страницата на Кариерния център на ВСУ.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 4:

- ВСУ е създал организация за привличане, прием и адаптиране на български и чуждестранни студенти и докторанти;
- ВСУ осъществява сътрудничество с националния ENIC / NARIC център, с оглед осигуряване на съгласувано признаване на академични квалификации и съгласувано признаване на договори с чуждестранни ВУ за мобилност на студенти и докторанти;
- ВСУ е приел правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина.
Организирано е участието на студентите и докторантите в НИП;
- ВСУ оповестява информацията относно „жизнения цикъл“ на студента, но е препоръчително да бъдат оповестени вътрешните актове, уреждащи учебната дейност.

Налице е съответствие с изискванията по Стандарт 4.

СТАНДАРТ 5. ПЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление / специалност от регулираните професии „Право”.

По 5.1.1. Съществуват публично оповестени конкретни и прозрачни процедури, отговарящи на законовите изисквания за приемане на работа на квалифицирани преподаватели, осигуряващи обучението в професионалното направление / специалност от регулираните професии.

По данни от доклада самооценка, осъществяването на процедурите за заемане на академичните длъжности в катедра „Правни науки”, която е звеното, ангажирано с преподаването по акредитираната специалност, е в съответствие със ЗВО, ЗРАСРБ и подзаконовите нормативни актове. Във ВСУ е приета и се прилага наредба за академичния състав, публикувана на интернет страницата на университета, където се оповестяват също и текущите конкурси за заемане на академични длъжности – в раздел „Преподаватели”. Прегледът на интернет страницата показва, че в него са качени рецензиите и становищата, както и резюмета на трудовете във връзка с провежданите конкурси.

По 5.1.2. Профилиращите дисциплини се водят от преподаватели на първи ОТД, със съответстваща на дисциплините квалификация и представителна изследователска активност.

По данни от доклада самооценка, към катедра „Правни науки” към 2018 г. работят 35 преподаватели, от които 17 на първи ОТД, 13 на втори ОТД и 5 гост преподаватели. По допълнително предоставена информация от катедрата относно промени в академичния състав след депозирането на доклада самооценка, четирима преподаватели са прекратили трудовото правоотношение с ВСУ, а един е назначен на първи ОТД. Допълнително са обявени два конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” (оповестени и на интернет страницата на ВСУ). Тъй като ЗВО предвижда, че „ОТД” е ТД, сключен за неопределено време, гост преподавателите не участват в преценката на съответствието в този стандарт. В резултат на проверката е установено, че към момента катедрата разполага общо с 33 преподаватели на ОТД, от които 10 на академичната длъжност „професор”, 14 – „доцент”, 9 – „асистент”. От тях 20 (58%) са на първи ОТД – 2 професори, 9 доценти и 9 асистенти. Относителният дял на преподавателите на втори ОТД е 42%.

Прегледът на възрастовия профил на преподавателите към момента на посещението на ЕГ показва, че трима от тях са на 65 г. (двама от тях на първи ОТД) и двама – на 64 г. (един от тях на първи ОТД).

Прегледът на съответствието на квалификацията на преподавателите с преподаваните от тях дисциплини е извършен на база на задължителните дисциплини, съгласно Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право” и професионална квалификация „юрист” (от 1996 г.) и показва следното:

1. История на българската държава и право – лекциите се водят от преподавател на *втори* ОТД с научна степен „доктор на науките” и заемащ акад. длъжност „професор” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

2. Обща теория на правото – лекциите се водят от преподавател на *първи* ОТД със степен и длъжност по същата специалност; ВСУ към момента не разполага с асистент на ОТД по тази специалност;

3. Конституционно право – двама хабилитирани преподаватели – един на *първи* ОТД и един на втори ОТД с научна степен и заемащи акад. длъжност по същата специалност;

4. Гражданско право (обща част) – хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „дн” и заемащ акад. длъжност „професор” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

5. Административно право и административен процес - хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „дн” и заемащ акад. длъжност „професор” по същата специалност; асистент – няма на ОТД;

6. Вещно право - хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „дн” и заемащ акад. длъжност „професор” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

7. Международно публично право – не са предоставени данни към момента на проверката, впоследствие е направено уточнение, че това се дължи на ползването на отпуск по майчинство от хабилитирания преподавател на първи ОТД;

8. Финансово право – хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „д-р” по друга научна специалност и заемащ акад. длъжност по *друга научна*

специалност;

9. Облигационно право - хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „дн” и заемащ акад. длъжност „професор” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

10. Наказателно право – трима хабилитирани преподаватели - един на *първи* ОТД с н.с. „д-р” и заемащ акад. длъжност „доцент” по същата специалност, както и двама на *втори* ОТД с н.с. „д-р” и заемащи акад. дл. „професор” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

11. Семейно и наследствено право - хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „дн” и заемащ акад. длъжност „професор” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

12. Международно частно право - хабилитиран преподавател на *първи* ОТД с н.с. „д-р” и заемащ акад. длъжност „доцент” по същата специалност; асистент – няма предоставени данни;

13. Трудово право - хабилитиран преподавател на *първи* ОТД с н.с. „д-р” по друга научна специалност и заемащ акад. длъжност „доцент” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

14. Търговско право – двама хабилитирани преподаватели на *първи* ОТД – един с н.с. и заемащи акад. длъжност по същата научна специалност; асистент на първи ОТД;

15. Осигурително право - хабилитиран преподавател на *първи* ОТД с н.с. „д-р” по *друга научна специалност* и заемащ акад. длъжност „доцент” по същата специалност; асистент – няма предоставени данни;

16. Гражданско процесуално право - хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „д-р” и заемащ акад. длъжност „доцент” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

17. Наказателно процесуално право – хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „д-р” и заемащ акад. длъжност „доцент” по същата специалност; асистент на първи ОТД;

18. Данъчно право - хабилитиран преподавател на *втори* ОТД с н.с. „д-р” по друга научна специалност и заемащ академична длъжност по *друга научна специалност*; асистент – няма предоставени данни;

19. Право на Европейския съюз – няма данни за ангажиран преподавател по тази дисциплина.

От събраната информация е видно, че по 7 от задължителните дисциплини ВСУ разполага с преподаватели на първи ОТД. По десет от тези дисциплини са ангажирани преподаватели на втори ОТД. По три от тези дисциплини университетът е ангажирал повече хабилитирани преподаватели. По две дисциплини преподавателите са с научна степен и заемащ академична длъжност по друга специалност. По две от задължителните дисциплини факултетът не е предоставил данни за ангажирани щатни преподаватели.

По 5.1.3. Съществува действаща система за атестиране и стимулиране на кариерното развитие на преподавателите.

Предоставени са данни за извършени 16 атестации на преподаватели от катедра „Правни науки” – 3 с добра и 9 с много добра оценка (за проведените през 2018 г. атестации катедрата не е предоставила информация за оценка).

Представен е план за обявяване на конкурси за заемане на академични

длъжности по специалности от направление „Право“ през 2019. Справка в интернет страницата на университета показва реализирането на този план чрез провеждането на две от планираните процедури. Двама от преподавателите на втори ОТД са придобили НС „доктор на науките“. Един от преподавателите на първи ОТД е придобил ОНС „доктор“ в специалност от направление „Право“. Останалите докладвани научни изразствания са в други професионални направления.

По 5.1.4. Съществува действаща система за насърчаване на академичната мобилност в рамките на европейските програми и двустранното сътрудничество

ВСУ поддържа информация за академична мобилност на своята интернет страница. Към доклада самооценка е приложена инструкция на университета за осъществяване на децентрализираните дейности по програма „Еразъм“. Катедрата отчита три преподавателски и две административни изходящи мобилности, както и две входящи мобилности по тази програма.

Според допълнително предоставената по време на проверката информация през периода са реализирани 20 студентски мобилности, от които 5 изходящи и 15 входящи.

Критерий 5.2. Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.

По 5.2.1. Участие на преподавателите и студентите в научноизследователската и художествено-творческата дейност

Според данните в доклада самооценка, позоваващ се на индивидуалните отчети по НИД на преподавателите от катедра „Правни науки“, за периода 2014 – 2018 г. същите имат посочени общо 153 публикации, приблизително по 4 публикации на първи ОТД. Освен така посоченият общ брой, в табличен вид по години за периода, са посочени: 9 монографии, 22 студии, 12 статии и 144 доклада. Според данните от доклада, през отчетния период преподавателите от катедра „Правни науки“ на първи ОТД имат 16 публикации в реферирани издания и в 1 индексирано, а относителният дял на публикациите с импакт фактор и/или импакт ранг спрямо общия брой на публикациите в професионалното направление през последните 5 години е 6 %. Отчетени са 244 цитирания на преподавателите от Катедра „Правни науки“, 18 от които в реферирани издания. В допълнението към доклада самооценка, предоставено по време на проверката, са посочени още 16 публикации (в табличен вид – 17) след депозирането на доклада, които са конкретно описани (видно от библиографското им описание, част от тях са на преподаватели на втори ОТД). Предвид грешката в изчисленията и липсата на конкретни данни за цитиранията и публикациите (освен включените в допълнението към доклада самооценка), е направена проверка на данните в НАЦИД и в Рейтинговата система на висшите училища, в резултат на която се установява следното:

(1) Изброените в справките за 2014, 2018 и 2019 г. преподаватели на първи ОТД (общо 26 за целия период, съответно 20 през 2014 г., 19 през 2018 г. и 20 през 2019 г., посочени в Приложение № 1) имат общо 106 публикации

(посочени в Приложение № 2), от които 6 монографии, 13 книги, 1 учебно пособие, 4 студии, 49 статии и 33 доклада.

(2) според данните за ПН 3.6. Право в Рейтинговата система на висшите училища, оповестени на интернет страницата на МОН, статиите в научни списания (Scopus) са: за 2018 г. – 8.00 (седма позиция в професионалното направление от девет ВУ, обучаващи в него, при 150.00 на първия в класирането); за 2017 – 5.00 (осмо място, при 154.00 на първия в класирането); за 2016 – 3.00 (седмо място, наравно с други две ВУ, при 140.00 на първия в класирането); за 2015 – 3.00 (осма позиция, наравно с друго ВУ, при 133 на първия в класирането); за 2014 г. няма данни за публикации в Scopus, а предвид спецификите на професионалното направление, данните от Web of Science не дават достатъчно яснота. Индексът на цитируемост по научна област в Scopus за 2018 г. е 6.00. (второ място от девет ВУ, обучаващи в ПН) и съответно 3.00 индекс по научна област без автоцитирания (трето място, заедно с други три ВУ в ПН); за 2017 г. двата индекса са съответно 3.00 (трето място заедно с едно друго ВУ в ПН) и 2.00 (трето място заедно с пет други ВУ в ПН); за 2016 г. индексите са съответно 2.00 (трето място заедно с три други ВУ в ПН) и 2.00 (трето място заедно с пет други ВУ в ПН); за 2015 г. индексите са съответно 1.00 (шесто място заедно с други две ВУ в ПН) и 1.00 (пето място заедно с други две ВУ в ПН) и за 2014 г. според наличните само от Web of Science данни, освен на СУ „Св. Климент Охридски“, индексите на цитируемост на всички останали висши училища, обучаващи в ОКС „магистър“ СРП „Право“ са 0.00. За сравнение с първия в класацията през целия период – СУ „Св. Климент Охридски“, индексите на цитируемост по научна област със и без автоцитирания по данните от Scopus, са: за 2018 г. – 8.00, съответно 7.00; за 2017 г. – 9.00, съответно 7.00; за 2016 г. – 8.00, съответно 6.00; за 2015 г. – 7.00, съответно 4.00.

По данни от доклада самооценка 22 студенти са участвали в студентска научна сесия (СНС) през 2017, а доказателства са приложени за проведени две такива сесии – през 2016 и 2017. В допълнение към доклада се привеждат данни за участието на още 8 студенти в две научни събития през 2018 и 2019 г. Представени са доказателства за участието на 4 студенти в проекта „Студентски практики“ през 2014, 2016 и 2017 г. Студенти участват, също така, в Ден на отворените врати на Апелативен съд – Варна и Апелативна прокуратура – Варна, както и в състезание за решаване на гражданскоправни казуси в БСУ. При срещата със студентите същите потвърждават възможността им за участие както в СНС, така и в лятна научна конференция на Юридическия факултет.

През отчетния период между 16% и 34% от преподавателите са участвали в национални научни форуми, а 2% - в международни.

Според доклада-самооценка през 2018 г. са разработени три дисертационни труда от преподаватели от катедра „Правни науки“. През отчетния период са били обучаващи 27 докторанти, от които 14 са защитили (1,3 обучаващи докторанти на 1 хабилитиран преподавател и 0,6 защитили докторанти на 1 хабилитиран преподавател), 2 докторанти са се обучавали в редовна форма – 0,5%; 8 са отчислени – 19%, 4 са защитили НС „доктор на науките“. Юридическият факултет не отдава приоритет на редовната форма на докторантурата. Докторантите се зачисляват предимно в самостоятелна форма на обучение.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 5:

- Процедурите за заемане на академични длъжности към катедра „Правни науки” се оповестяват и се провеждат при гарантиране на законност, публичност и прозрачност;
- Профилиращите дисциплини се водят преобладаващо от преподаватели на първи ОТД; висок е дялът на хабилитираните преподаватели – 23, спрямо 8 асистенти;
- Осигуряват се възможности за кадрово развитие;
- Академичната мобилност през отчетния период е слаба, като приоритет се отдава на мобилността на преподаватели.

Налице е съответствие с изискванията по Стандарт 5, но следва да се предприемат действия за попълване на академичния състав с преподаватели, хабилитирани в съответния на преподаваната учебна дисциплина профил.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено творческата и спортна дейности по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова.

По 6.1.1. Осигурена аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост на всички студенти, обучавани в професионалното направление, съгласно изискванията на РИОКОЗ.

Студентите разполагат с достатъчно аудиторна и лабораторна площ, като се обучават в зали с по 50 и повече места в основната сграда на университета. Обособени са: аудитория, която е оборудвана като съдебна зала, където се провеждат занятия по процесуалните дисциплини и със студентите се организират симулирани процеси; специализирана лаборатория по криминалистика, както и кабинет по методика на разследването, където студентите могат да наблюдават и да участват в практически занятия. Към факултета функционира и Правна клиника, която има приемна в града.

Аудиторната площ е 7,38 м² на 1 студент; осигурени са 87 работни места на 100 студента.

По 6.1.2. Наличие на компютърни зали със специализирано оборудване, съобразено с професионалното направление. Осигурен достъп на преподаватели и студенти до безжичен интернет.

Обучаемите в специалност „Право” могат да ползват 10 компютърни зали с обща площ 416 м² и 155 работни места. Освен това, аудиториите и кабинетите са снабдени с презентационна техника, а три зали са осигурени с интерактивни дъски. По справка в доклада-самооценка през отчетния период на 100 студента се равняват около 4 броя компютри. Има осигурен безжичен интернет.

По 6.1.3. Библиотечен фонд на професионалното направление и система за актуализиране и периодичното му подновяване.

Библиотеката на университета е обща по всички професионални направления с общ фонд около 113 000 библиотечни единици, включително и „Право“. На интернет страницата на университета е оповестен редът за достъп и ползване. Библиотеката разполага с 12 библ. единици на английски език, 12 на руски език и 8 на други славянски езици. Поддържа се абонамент за 28 научни списания, както и за системата АПИС

Библиотеката на ВСУ "Черноризец Храбър" разполага с пълен он-лайн каталог, свободно достъпен в уеб пространството. Всички библиотечни процеси са автоматизирани. Към библиографското описание на новополучените книги се прикачва корица и съдържание. Създадена е собствена база данни статии от периодични издания в модул „Статии“ на автоматизираната библиотечна система. От 2012 г. 90 % от библиографски описаните статии са сканирани и съобразно Закона за авторското право и сродните му права могат да се ползват пълнотекстово в рамките на локалната университетска мрежа.

Университетската библиотека осигурява достъп до пълнотекстовите бази данни: EBSCO Publishing; JSTOR; SciVerse Scopus; Science Direct; ISI Web of Knowledge; Електронно-библиотечна система (ЕБС) на издателство "Ланъ"; Виртуална читална зала на Руската държавна библиотека (РДБ) и др. Библиотеката периодично предоставя и временен безплатен достъп до пълнотекстови бази данни като CABI, ProQuest, Oxford Journals, Alexander Street Press, издателство Springer и др.

По 6.1.4. Създадена е среда за дистанционно обучение.

Този критерий не е приложим за професионалното направление. За нуждите обаче на електронното подпомагане обучението на студентите от специалността „Право“, на интернет страницата на университета има достъп до материали по седем правни дисциплини.

По 6.1.5. Регламентирано академично и административно обслужване, подпомагащо обучението на студентите.

На интернет страницата на университета са оповестени административните структури, които имат ангажимент в обслужването на студентите. Изграден е фронт офис за осъществяване на тази дейност и е въведена длъжността секретар „Работа със студенти“. При срещата на ЕГ със студентите същите споделят, че комуникация с тях се осъществява чрез фронт-офиса и чрез груповите отговорници. При срещата на ЕГ с преподаватели бе споделено виждането на катедрата за поставянето на студентите в центъра на процеса на обучение и общуване с тях

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 6:

- ВСУ осигурява достатъчна аудиторна и лабораторна площ за обучението в професионалното направление;
- Обзаведени са достатъчно компютърни зали с обособени работни места, презентационна и комуникационна техника, безжичен интернет;
- Библиотеката на ВСУ осигурява достъп до голям масив библиотечни единици по дисциплините от професионалното направление; малък е

- броят на чуждоезиковата учебна и научна литература;
 - ВСУ осъществява адекватно обслужване на обучението на студентите.
- Изпълнени са критериалните изисквания на Стандарт 6.**

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Има изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите.

По 7.1.1. Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна: - профилът на студентската популация; - развитието, успеха на студентите и процента на отпадналите; - студентското удовлетворение от програмите; - учебните ресурси и наличната подкрепа за студентите; - кариерното развитие на завършилите; - информация за оценката на потребителите за подготовката на завършилите специалността.

ВСУ е сертифициран по ISO 9001-2015, което е обявено на интернет страницата на университета. Не е публично огласена системата за управление на качеството на образованието. Предоставена е информация за осъществен вътрешен одит (31-ви по ред) на всички структури в университета. От предоставените в доклада-самооценка данни е видно, че катедра „Правни науки“ следи профила (по демографски признаци) на студентската общност, обучаваща се по специалността „Право“ за периода 2014-2019. За периода юни 2015 – декември 2017 са представени данни за обсъждане в катедрата на въпроси за резултатите от държавните изпити (в два протокола) и за състоянието на студентите, на обучаващите в специалността, за проведени анкети сред студентите в задочна форма (в дневния ред на катедрата от 29.09.2015 г.), както и за провеждани анкети в периода октомври 2014 – октомври 2016 г. и в периода февруари 2018 – февруари 2019 сред студентите в редовна и в задочна форма. Не са отбелязани данни за провеждани анкети сред студентите през останалата част от отчетния период, както и за обсъждането и огласяването на резултатите от тях. Катедрата е определила тютори за отделните випуски. Приложената анкетна карта дава възможност за получаване на актуална и адекватна обратна връзка от студентите. В резултат на провежданите проучвания са набелязвани конкретни мерки – предложения и препоръки – за усъвършенстване на работата със студентите – представените данни са за периода ноември 2014 – ноември 2016 г., както и обсъждане на две катедрени заседания от 2018 г., което кореспондира с посочените по-горе анкети. За останалата част от отчетния период няма предоставени данни.

Катедрата привежда данни за обсъждане на качеството на обучението по специалността „Право“ в рамките на научно експертен съвет, който включва както преподаватели, така и представители на потребителите на кадри. Чрез интернет страницата на университета се дава възможност за връзка на студентите с вече завършили специалността (линк „Алумни“) и за преглед на възможностите за кариерно развитие (линк „Кариери и алумни“).

По 7.1.2. Съществува функционираща система за връзка с алумни.

Към катедрата се поддържа Клуб на възпитаника на специалността, а

чрез интернет страницата на университета се поддържа и връзка със завършилите ВСУ (линк „Алумни“). Катедра „Правни науки“ е предприела мерки за връзка с алумни чрез създаване на електронен регистър към базата данни на университета. Сайтът „Алумни“ дава възможност за регистрация на завършилите в тази система. Няма предоставени данни за извършвани анкети или други проучвания или обсъждания за периода 2015-2019 г.

По данни от доклада-самооценка реализацията на завършилите специалността „Право“ за периода 2013-2017 г. е средно 26%.

По 7.1.3. Поддържат се собствени информационни масиви за световните постижения в професионалното направление/ специалността от регулираните професии и актуалността на предлагания учебен материал.

От протокол от заседание на научно-експертния съвет към катедра „Правни науки“ е видно, че в катедрата се обсъждат въпросите за актуалността на предлагания учебен материал по специалността „Право“. Обсъждана е и практическата насоченост на обучението.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 7:

- При проверката не се установява публично огласяване на системата за управление на качеството в професионалното направление „Право“;
- Предоставена е частична информация за провеждането на анкети и обсъждането на въпроси, свързани със състоянието на студентите;
- Създаден е и действа научно-експертен съвет към катедра „Правни науки“ с представители и на потребителите на кадри, в който се обсъждат въпросите относно качеството на обучението по специалността „Право“;
- Въведена е електронна система за поддържане на връзка със завършилите ВСУ..

Налице е съответствие с изискванията по Стандарт 7.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление/специалност от регулирана професия.

По 8.1.1. Съществува система за популяризиране на актуална и пълна информация за образователната, научноизследователската и художествено-творческа дейност на професионалното направление/ специалността от регулираните професии.

ВСУ поддържа интернет страница с изчерпателна информация за специалността „Право“, достъпна за всеки потребител (<http://www.vfu.bg/>; <http://ksp.vfu.bg/>; http://www.vfu.bg/ects_guide; http://www.vfu.bg/en/ects_guide/).

Център „Връзки с обществеността“ популяризира образователната и научноизследователската дейност на ВСУ, като представя актуална информация за образователната и научноизследователската дейност.

Във ВСУ функционира Технологичен институт, който поддържа аудио визуален архив за всички значими мероприятия в университета.

На интернет страницата на ВСУ е публикувана информация за

резултатите и постиженията на студентите от техни участия в състезания. Осигурява се публичност за организирани и проведени научни форуми.

По 8.1.2. Налична информация за „жизнения“ цикъл на обучението на студентите.

Наръчници, пътеводители на студентите, правилници

В доклада самооценка са описани действията и документите, които ВСУ предоставя на студентите, обхващащи „жизнения им цикъл“ в университета. Всеки първокурсник в началото на обучението си получава Книжка на първокурсника, която съдържа информация за университета и организацията на учебния процес. Отделно, организират се т.нар. „въвеждащи дни“, които целят да запознаят студентите с учебната база, с обслужващите звена в университета. Студентите се запознават с основните нормативни документи, както и с възможностите за включване в различни инициативи, организирани от университета в учебно време.

На интернет страницата на университета е създаден формат „Портфолио на студент от ВСУ“, в който се представя възможността всеки студент да удостовери допълнително придобити знания, умения и компетенции от извънаудиторна дейност, курсове, майсторски класове, практики и стажове и др.

Поддържа се информационен пакет, съгласно изискванията на ECTS с учебните планове на специалностите и кратки анотации на учебните програми; разписание на учебните занятия, графици на изпитни сесии; конспекти за държавни изпити и възможности за стажове, мобилности, участие в проекти, процедури и друга полезна информация.

На студентите и преподавателите във ВСУ се предлага комплексна система VFU HUB, включваща електронни услуга. Информационната система е уеб-базирана, предлага електронно обслужване на студентите и преподавателите във ВСУ, като предоставя изчерпателна информация за студента от записването до дипломирането.

На интернет страницата на университета са оповестени необходимите документи за допускане и явяване на държавен изпит, срокове за подаване на документи и графици за държавни изпити. Съгласно тези графици е оповестена възможността за онлайн подаване на заявления за допускане до изпити в определените периоди.

Вътрешни актове – наредби, инструкции, правилници, статuti и други на ВСУ са на разположение в университетската библиотека.

Информация за специалност „Право“ е публично оповестена на интернет страницата на ВСУ, и е включена в Справочника за кандидат-студенти за 2017/2018 г., издаден на български и английски език. Студентите имат възможност да се запознаят със съдържанието на учебния план и учебните програми по всяка дисциплина. Това позволява по-добрата информираност на кандидатстващите за материята, която ще изучават.

По 8.1.3. Периодично се обявяват условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация, които предлага професионалното направление/ специалност от регулираните професии

На интернет страницата на ВСУ се поддържа актуална информация за условията и формите на обучение в специалност „Право“, за възможностите

за стажовете на студентите. Информацията е актуална, което свидетелства за периодичното ѝ обновяване.

По 8.1.4. Популяризиране на научната продукция и творческите изяви на студенти и преподаватели.

Популяризирането на научната продукция и творческите изяви на студенти и преподаватели от катедра „Правни науки“ се осъществява чрез публикации в научни издания на ВСУ (годишници, сборници и други), които се разпространяват чрез книгообмен, реализиран от университетската библиотека. Популяризиране на научната продукция се постига и чрез създаденото в университета електронно списание.

По 8.1.5. Оповестяване на условията за мобилност на студенти и преподаватели.

Условията за мобилност на студенти и преподаватели са публично обявени на интернет страницата на ВСУ (<http://www.vfu.bg/labels/erasm.html/>; <http://www.vfu.bg/mobilnosti/>). Прилага се ECTS система, обезпечаваша възможностите за мобилност на преподаватели и студенти

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт

8:

- Въведена е и се поддържа система за популяризиране на информация за образователната, научноизследователската и художествено творческа дейност за специалността „Право“, която е представена в добре разработена интернет страница на ВСУ;
- Изготвена е и се поддържа информация за „жизнения“ цикъл на обучението на студентите, чрез разнообразни дейности, предполагащи лично участие на студенти и преподаватели в информационни срещи, уеб – базирани услуги, други – представени в печатни издания на ВСУ;
- Предлаганата информация за условията за обучение в специалност „Право“ и перспективите за професионална реализация е актуална за времето си и при необходимост се обновява;
- Популяризира се научната продукция и творческите изяви на студенти и преподаватели, чрез публикации в научни издания на ВСУ (годишници, сборници и други) и в университетско електронно списание;
- Оповестяват се условията за мобилност на студенти и преподаватели, чрез тяхното публично обявяване в сайта на ВСУ.

Налице е съответствие с изискванията по Стандарт 8.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Институциите извършват регулярен мониторинг и актуализиране на учебните програми, съобразено с еволюцията на научните знания и технологии при обучението по професионалното направление/ специалност.

По 9.1.1. Съществува система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес.

Учебната документация се актуализира при промяна в законодателството и изискванията на европейското пространство на висше образование. Преподавателите при необходимост предлагат промени в

учебните програми и включват нови научни проблеми със съответната актуализация на конспектите и литературата. При необходимост се извършват промени в учебния план и учебните програми.

В Наредба № 1 за учебната дейност са включени разпоредби, които регламентират процедурите на актуализация на учебната документация.

Ръководството на ЮФ и катедра „Правни науки“ периодично проучва мнението на студентите от специалността „Право“ относно съдържанието на учебните планове и програми и методите на преподаване. Периодично се организират анкети със студентите от специалността „Право“ по проблеми, свързани с учебната дейност, както и се извършва анализ на получените резултати, организира се докладването и обсъждането им на катедрени съвети. Разработват се анкетни карти, в зависимост от видовете проблеми и спецификата на съответните студентски курсове.

По 9.1.2. Мониторинг на успеваемостта на студентите и предприети действия за повишаването ѝ. Анализ на успеваемостта на студентите в процеса на тяхното обучение.

Катедреното, факултетното и университетското ръководство прилага постоянен мониторинг за успеваемостта на студентите. Анализират се резултатите от проведените анкети, семестриалните и държавните изпити, както и резултатите от мерките за подпомагане на изявени студенти.

Присъдените отличия и награди на студенти от специалност „Право“ са показател за осигурените от университета възможности за обучение на добро ниво и за конкурентоспособност в европейското образователно пространство и европейския пазар на труда.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 9:

- *Прилага се система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес, в резултат на което при необходимост се актуализира учебната документация, учебните програми и планове, но е необходимо да се предприемат мерки за актуализация на конспектите и ползваната и препоръчвана на студентите литература;*
- *Катедреното, факултетното и университетското ръководство прилагат постоянен мониторинг за успеваемостта на студентите. Анализира се успеваемостта на студентите в процеса на тяхното обучение, отчитат се резултатите от проведените анкети, семестриалните и държавните изпити, както и резултатите от мерките за подпомагане на изявени студенти.*

Налице е съответствие с изискванията по Стандарт 9.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. ВУ осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

По 10.1.1. Институцията извършва планирани дейности за самооценяване и външни оценки за всички учебни програми по професионалното направление/специалност по регулираните професии.

Международната сертифицираща организация Bureau Veritas

Certification в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015; UKAS (Великобритания) и ANAB (САЩ) е извършила външен контрол на международно ниво. НАОА извършва контрол на качеството на обучение на национално ниво. На институционално ниво процесът е предвиден в Наръчника по качество на ВСУ.

На 28.02.2016 г. ВСУ е ресертифициран за пети път от Международната сертифицираща организация Bureau Veritas Certification в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015 и получава сертификати с акредитации от UKAS (Великобритания) и ANAB (САЩ) за срок 3 години, до 28 февруари 2019 г.

Международната сертифицираща организация BVC е провела пет външни надзорни одити (от независими одитори) – два по стандарта ISO 9001:2008 и три по стандарта ISO 9001:2015.

В периода от 2014 г. до 2018 год. са извършени 5 външни одита. Във връзка с установени несъответствия (само в един доклад през 2014 г.) са предприети необходимите действия за изпълнение на съответните препоръки.

През акредитационния период, във връзка с предстоящото ресертифициране на СУК на ВСУ, в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015, е проведено обучение на вътрешни одитори, в съответствие със стандартите ISO 9001:2015 и ISO 19011:2011 за провеждане на одити. Обучени са 21 действащи и 25 нови вътрешни одитори.

По 10.1.2. Професионалното направление/специалност от регулираните професии работи в конкурентна среда

Конкурентоспособността на обучението в специалност „Право“ във ВСУ се постига с изготвяне и прилагане на нови концепции и образователни продукти. Въвеждането в образователния процес на концепцията за „учене през целия живот“, модулното обучение, обучението по втора специалност „Право“ за завършилите студенти от специалностите „Противодействие на престъпността и опазване на обществения ред“ и „Защита на националната сигурност“ са мерките, прилагани за работа в конкурентна среда. Анализира се позитивния опит от международния опит на европейските висши училища.

Юридическият факултет на ВСУ е член на Европейската асоциация на юридическите факултети (ELFA) и ежегодно участва с представител при провеждането на конференциите и годишните отчетни събрания.

По 10.1.3. В състава на комисиите за семестриални и държавни изпити се канят преподаватели от други висши училища и потребители, с цел обратна информация за постиженията на студентите

Съгласно чл. 45 от ЗВО и чл. 40 от Наредба № 1 за учебната дейност на ВСУ, държавните изпити се провеждат пред изпитни комисии, в които се включват и външни за висшето училище лица – изявени експерти от практиката, представители на държавната администрация и съдебната власт и преподаватели от други висши училища.

В отговор на изискването за самооценяване и осигуряване на външни оценки на достигнатите от студентите знания, придобити през време на целия им обучителен курс в специалност „Право“, в състава на комисиите в задължителните държавни изпити участват съдии от върховните съдилища.

Съдиите се определят със заповеди на председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд. Процедурата се осъществява два пъти годишно, въз основа на решения на Катедрените съвети и заповед на ректора на ВСУ.

По 10.1.4. Конкретни резултати, свързани с усъвършенстване на дейността на професионалното направление/специалност от регулираните професии след САНК

Ръководството на Катедра „Правни науки“ и академичният състав на ВСУ изпълняват препоръките по САНК в рамките на обективните възможности. Въведена е добра практика в университета – тюторството, отчита се повишаване на интереса към допълнителни обучения и квалификации и към участие в научни форуми. От публикациите на интернет страницата на университета се установява разнообразяване на университетските инициативи за студенти и преподаватели. Студентите участват активно в управлението на учебните процеси, те са представлявани в катедрени и факултетни съвети, изразяват мнение по въпроси, свързани с обучението им, чрез участие в провеждани анкети. Сключени са нови договори с външни организации за подобряване на възможностите за практическа подготовка на студентите, проведени са стажове в Комисията за защита от дискриминация, в Народното събрание и в Комисията по помилването към Президентството на РБ.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 10:

- Осъществяват се процеси на самооценки и външни одити, с цел непрекъснато повишаване на качеството на обучение по специалността „Право“. Изпълняват се отправените препоръки по тях;
- Конкурентоспособността на обучаваните студенти по специалност „Право“ във ВСУ се постига чрез изготвяне и прилагане на нови концепции и образователни продукти;
- В състава на изпитните комисии за провеждане на държавни изпити се включват и външни за висшето училище лица – изявени експерти от практиката, представители на държавната администрация и съдебната власт и преподаватели от други висши училища.

Налице е съответствие с изискванията по Стандарт 10.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА , Постоянната комисия изразява мнение пред Акредитационния съвет на НАОА, че може да се продължи акредитацията на специалността от регулирани професии „Право“ в Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. Обучението по специалност „Право“ във ВСУ има

съществено значение и положително въздействие върху кадровото осигуряване на държавни органи и частни организации в региона, а практикуваното от ВСУ изготвяне и прилагане на нови концепции и образователни продукти, свързани с въвеждането в образователния процес на концепцията за „учене през целия живот“, както и с акцентирание върху разработването на учебни дисциплини с важно регионално значение, осигурява добри възможности за повишаване на квалификацията на работниците и служителите, особено на територията на Североизточна България.

Постоянната комисия предлага на Акредитационния съвет да определи капацитет на специалността от регулирани професии „Право“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ 1100 студенти.

С цел по-нататъшно подобряване на обучението на студентите по право в ЮФ на ВСУ, Постоянната комисия смята за целесъобразно да се направят следните препоръки:

- 1. Да се предприемат действия за оповестяване на системата за управление на качеството. Срок: месец декември 2019 г.*
- 2. Да продължи политиката на ВСУ по привличане на преподаватели на първи ОТД в ЮФ и по профилиращите учебни дисциплини да се осигурят преподаватели със съответен профил. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.*
- 3. Да се публикуват на интернет страницата на университета вътрешните актове, уреждащи учебната дейност. Срок: месец декември 2019 г.*
- 4. Да се актуализират конспектите по учебните дисциплини, вкл. в частта на препоръчаната литература. Срок: месец август 2019 г.*
- 5. Да се предприемат действия за увеличаване на мобилностите по програма Еразъм+. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПКСПНСО:
ПРОФ. Д.Н. ГОШО ПЕТКОВ